

CONTRIBUȚII LA CUNOAȘTEREA POPULAȚIEI DE COCOȘ DE MUNTE (*TETRAO UROGALLUS*) ÎN MARAMUREȘ

Chiș Timur
Muzeul Maramureșului, Sighetul Marmației

Tetrao urogallus L. este o specie de origine paleatică (Munteanu, 1974), sedentară, preferând ca biotop în România pădurile de conifere din Munții Carpați. Este o specie politipică (cu mai multe subspecii și forme) în România, prezentă prin subspecia *Tetrao urogallus rudolfi* (Șt. Kohl, A. Stolmann, 1968).

Cocoșul de munte este o specie comună întâlnită în tot lanțul carpatic, de la altitudinea de 1.000 m până la altitudinea de 1.700 m, preferând pădurile de conifere din apropierea izvoarelor și pâraielor. În Maramureș este prezent în Munții Maramureșului și în Munții Rodnei, unde există o populație stabilă (Ardelean, Bereș, 2000), iar în Munții Țibleș se presupune că există o populație mică (vezi harta nr. 1).

Efectivul speciei în România este evaluat de Weber și colab. (1994) la circa 10.000 de exemplare. În Maramureș efectivul evaluat de Direcția Silvică Baia-Mare a fost de 455 exemplare în anul 1989, iar în anul 2001 la 310 de exemplare (vezi tabelul nr. 1). Aceasta înseamnă o reducere a efectivului cu circa 32 %, dacă luăm în considerare evidențele silvice. Densitatea maximă este în Munții Maramureșului în bazinul superior al râului Ruscova (Repedea, Rica). Din evidențele silvice reiese că în Munții Țibleș nu există cocoșul de munte. Noi credem însă că zona ar trebui mai atent cercetată pe viitor.

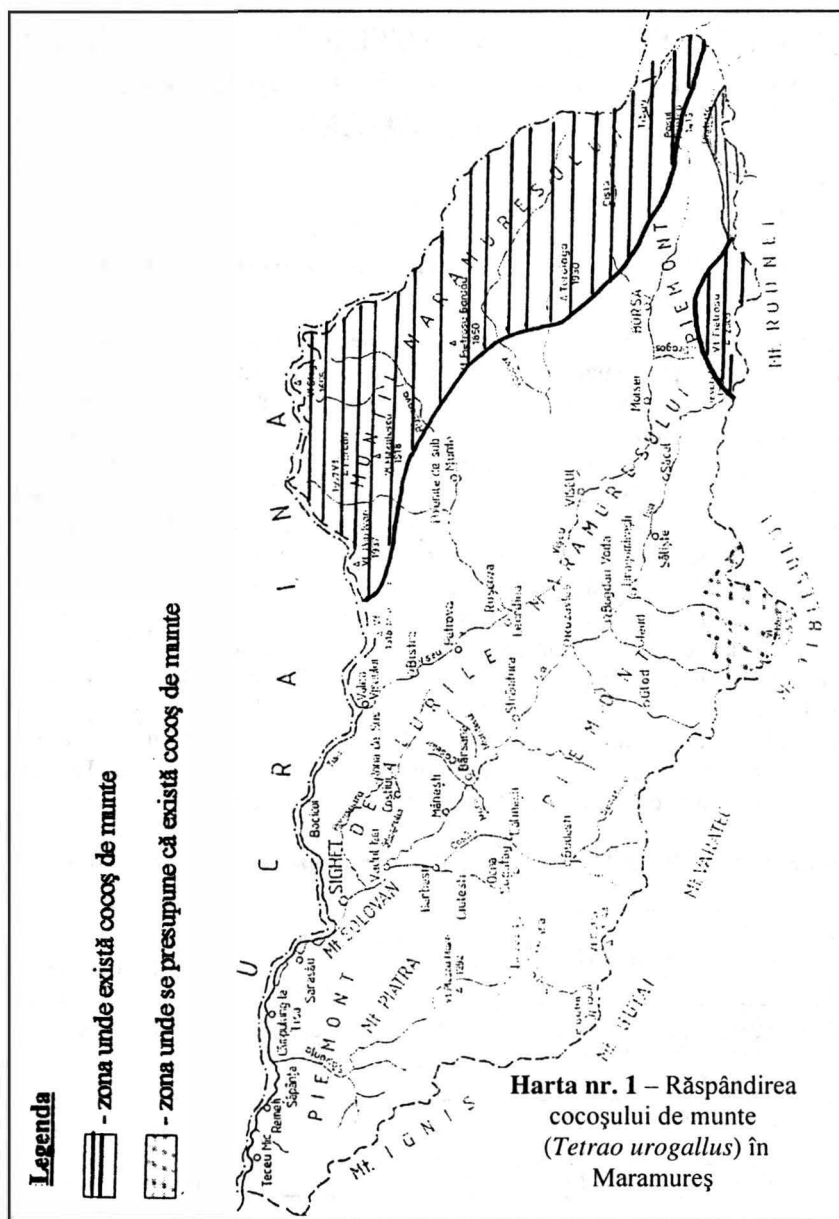
Tabelul nr. 1 – Efectivele de cocoș de munte (*Tetrao urogallus*) în Maramureș

Nr.	Ocolul silvic	Efectiv	
		Munții Maramureșului	Munții Rodnei
1	Ruscova	75	-
2	Poienile de sub Munte	75	-
3	Vișeu de Sus	45	-
4	Borșa	60	55
5	Total	255	55
6	Total general județul Maramureș	310	

Pe baza observațiilor efectuate în perioada 1998-2001 în Munții Maramureșului și în Munții Rodnei, consider că efectivul real al cocoșului de munte este de peste 450 de exemplare. Ca urmare, efectivul stabilit de Direcția Silvică Baia-Mare îl consider subevaluat.

Rotitul cocoșului de munte în Maramureș are loc în partea a doua a lunii aprilie și începutul lunii mai, cu maximă intensitate în perioada 25-30 aprilie, perioadă ce poate suferi anumite oscilații în funcție de regimul termic din primăvară. Toamna, în Maramureș

cocoșul de munte efectuează o migrație trofică spre etajul subalpin, unde găsește hrană bogată în fructe (*Vaccinum myrtillus*, *Vaccinum vitis-idaea*).

În tabelul nr. 2 și 3 sunt prezentate măsurătorile biometrice efectuate pe sexe la cocoșul de munte din Munții Maramureșului. Măsurătorile s-au efectuat pe exemplarele existente în colecția Muzeului Maramureșului din Sighetu Marmației și pe exemplare naturalizate în muzeu. Compararea acestor date cu datele similare din alte muzee ar contribui la un studiu al populației de cocoș de munte din România.

Tabelul nr. 2 – Măsurători biometrice la exemplarele de cocoș de munte (*Tetrao urogallus*) din Munții Maramureșului

Nr. crt.	Data	Localitatea	Biotop	Sex	Lungime totală	L. coadă	L. aripă	L. cioc	L. târș	Greutate	Nr. inventar	Observații
1	25.04 1969	Borșa	Pădure de molid	♂	850	330	369	66	69	3900	101	-
2	30.04 1975	Borșa Țibău	- // -	♂	810	250	336	62	76	2600	1547	Granule de cuarț păstrate
3	08.05 1978	Borșa Țibău Alexești	- // -	♂	841	342	354	65	68	3320	309	Granule de cuarț păstrate
4	08.05 1978	Borșa Țibău Alexești	- // -	♂	856	318	362	68	-	3400	-	-
5	30.05 1996	Poienile de sub Munte	- // -	♂	-	-	-	-	-	3500	-	Granule de cuarț păstrate
6	30.04 1999	Bistra	- // -	♂	853	335	357	67	73	3750	-	Granule de cuarț păstrate
7	29.04 2001	Bistra Seleanu	- // -	♂	820	250	350	60	77	3405	-	-
8	28.04 2001	Repedea Capul Gros	- // -	♂	821	326	355	68	78	3000	-	Granule de cuarț păstrate
9	05. 1998	Repedea	- // -	♂	-	-	-	-	-	3780	-	-

Tabelul nr. 3 – Măsurători biometrice la exemplare de cocoș de munte (*Tetrao urogallus*) aflate în colecția Muzeului Maramureșului

Nr. crt.	Data	Localitatea	Biotop	Sex	Lungime totală	L. coadă	L. aripă	L. cioc	L. târș	Greutate	Nr. inventar	Observații
1	07.05 1980	Borșa Valea Țibăului	Pădure de molid	♀	551	180	277	32	53	1772	1708	-
2	29.04 1981	Borșa Țibău	- // -	♀	-	218	288	33	68	1900	2741	-
3	08.05 1982	Borșa Țibău Alexești	- // -	♀	560	221	273	36	62	1840	2772	-
4	30.05 1996	Poienile de sub Munte	- // -	♀	-	-	-	-	-	1850	-	Granule de cuarț păstrate

BIBLIOGRAFIE

- Ardelean G.** - (1993) *Fauna de vertebrate din stațiunea Faina (Vaser)* Buletinul științific, seria B. vol. X, fasc. Biologie - Chimie, Univ. Baia-Mare
- Ardelean G., Bereș I.** - (2000) *Fauna de vertebrate a Maramureșului*, Colecția Universitară, Ed. Dacia Cluj Napoca
- Béres I.** - (1997), *Importanța rezervației-Pietrosul Rodnei pentru zona cinegetică a Maramureșului*. Acta Cinegetica Romaniae, București, Ed. Albas, 46-51

- Béres I., Cherecheș D.** - (1999) *Galiformele (Galliformes) din Maramureș*. Naturalia, Studii și Cercetări, Pitești
- Cotta V., Bodea M.** - (1969) *Vânatul României*, Editura Agrosilvică, București
- Filipașcu Al.** - (1961) *Locuri de rotit ale cocoșului de munte*. Vânat. Pesc. Sp., An XIV, Nr. 4, 9-14
- Ionescu V.** - (1968) *Vertebratele din România*, Ed. Acad. R.S.R., București
- Kohl Șt., Stolhnan A.** - (1968) *Verschiedenheiten im Knochenbau Karpatischer Auerhahne (Tetrao urogallus rudolfi Domvrowski, 1912 und Tetrao urogallus major Brehm, 1831)*, Zoologické Listy, 17, 3, 237- 244
- Munteanu D.** - (1974) *Analiza zoogeografică a avifaunei României*. Nymphaea. Muz. Țării Crișurilor, Oradea, 27-34
- Weber P., Munteanu D., Papadopol A.** - (1994) *Atlasul provizoriu al păsărilor din România*, Ed. Societatea Ornitologică România, Mediaș, 3-148
- - (1882) *A siktfajd tartozkodási helye Maramarosban (Răspândirea Tetrao urogallus-lui în Maramureș)*. Vadászlap III, 243

*Contributions to the Knowing of the Tetrao Urogallus in Maramures
(Summary)*

We present the actual situation of the Tetrao urogallus populations in the Maramures Plateau and the surrounding mountings, in order to set up protection measures.